

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (sedmo vijeće)

24. ožujka 2023. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Radnici migranti – Nezaposlenost – Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju – Socijalna sigurnost – Članak 30. – Utvrđivanje prava na naknadu za nezaposlenost – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Članak 65. stavak 2. – Državljanica države članice koja je radila u Ujedinjenoj Kraljevini – Prestanak njezina ugovora o radu nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine i kraja prijelaznog razdoblja utvrđenog tim sporazumom – Pravo te državljanke na naknadu za nezaposlenost na temelju zakonodavstva te države članice nakon njezina povrata u tu državu”

U predmetu C-30/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koji je uputio Administrativen sad Veliko Tarnovo (Upravni sud u Velikom Trnovu, Bugarska), odlukom od 20. prosinca 2021., koju je Sud zaprimio 12. siječnja 2022., u postupku

DV

protiv

Direktor na Teritorialno podelenie na Nacionalnia osiguritelen institut – Veliko Tarnovo,

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: M. L. Arastey Sahún, predsjednica vijeća, F. Biltgen (izvjestitelj) i N. Wahl, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za bugarsku vladu, M. Georgieva, T. Mitova i E. Petranova, u svojstvu agenata,
- za češku vladu, O. Serdula, M. Smolek i J. Vlácil, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, D. Martin i N. Nikolova, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: bugarski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 30. i 31. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL 2020., L 29, str. 7., u daljnjem tekstu: Sporazum o povlačenju), koji je potpisan u Bruxellesu (Belgija) i Londonu (Ujedinjena Kraljevina) 24. siječnja 2020. i stupio je na snagu 1. veljače 2020., kao i članka 65. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160. i ispravak SL 2020., L 415, str. 88.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) Europskog parlamenta i Vijeća br. 465/2012 od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004).
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru spora između osobe DV i Direktora na Teritorialno podelenie na Nacionalnia osiguritelen institut – Veliko Tarnovo (ravnatelj regionalnog odjela Nacionalnog instituta za socijalnu sigurnost u Velikom Trnovu, Bugarska) u vezi s njegovim odbijanjem da joj dodijeli davanja za nezaposlenost povodom prestanka njezina radnog odnosa u Ujedinjenoj Kraljevini 29. ožujka 2021.

Pravni okvir

Pravo Unije

Sporazum o povlačenju

- 3 Sporazum o povlačenju odobren je u ime Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju Odlukom Vijeća (EU) 2020/135 od 30. siječnja 2020. (SL 2020., L 29, str. 1.).
- 4 U skladu sa šestom alinejom preambule tog sporazuma:
„Prepoznajući da je potrebno pobrinuti se za uzajamnu zaštitu građana [Europske u]nije i državljana Ujedinjene Kraljevine [Velike Britanije i Sjeverne Irske] i članova njihovih obitelji koji su prije datuma utvrđenog ovim Sporazumom ostvarivali pravo na slobodu kretanja te zajamčiti izvršivost njihovih prava na temelju ovog Sporazuma te njihovu utemeljenost na načelu nediskriminacije; prepoznajući i da bi trebalo zaštititi prava koja proizlaze iz razdoblja osiguranja socijalne sigurnosti”.
- 5 Članak 7. stavak 1. navedenog sporazuma određuje:
„Za potrebe ovog Sporazuma, sva upućivanja na države članice i nadležna tijela država članica u odredbama prava Unije koje se primjenjuju na temelju ovog Sporazuma tumače se tako da uključuju Ujedinjenu Kraljevinu i njezina nadležna tijela, osim u odnosu:

[...]

6 Članak 10. stavak 1. točka (a) istog sporazuma glasi kako slijedi:

„Ne dovodeći u pitanje glavu III. ovaj se dio primjenjuje na sljedeće osobe:

(a) građane Unije koji su ostvarivali pravo na boravak u Ujedinjenoj Kraljevini u skladu s pravom Unije prije isteka prijelaznog razdoblja i nakon toga nastavljaju ondje boraviti.”

7 Glava III. drugog dijela Sporazuma o povlačenju, naslovljena „Koordinacija sustava socijalne sigurnosti”, obuhvaća njegove članke 30. do 36.

8 Člankom 30. stavcima 1. do 4. tog sporazuma predviđeno je:

„1. Ova se glava primjenjuje na sljedeće osobe:

(a) građane Unije na koje se primjenjuje zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine na kraju prijelaznog razdoblja te na članove njihovih obitelji i nadživjele osobe;

[...]

(c) građane Unije koji borave u Ujedinjenoj Kraljevini i na koje se primjenjuje zakonodavstvo države članice na kraju prijelaznog razdoblja te na članove njihovih obitelji i nadživjele osobe;

[...]

(e) osobe koje nisu obuhvaćene točkama od (a) do (d), ali su:

i. građani Unije koji obavljaju djelatnost kao zaposlene ili samozaposlene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini na kraju prijelaznog razdoblja i na koje se, na temelju glave II. [Uredbe br. 883/2004], primjenjuje zakonodavstvo države članice te članovi njihovih obitelji i nadživjele osobe; ili

[...]

2. Osobe iz stavka 1. obuhvaćene su sve dok se bez prekida nalaze u jednoj od situacija navedenih u tom stavku koja istodobno uključuje i državu članicu i Ujedinjenu Kraljevinu.

3. Ova se glava primjenjuje i na osobe koje nisu ili više nisu obuhvaćene točkama od (a) do (e) stavka 1. ovog članka, ali jesu člankom 10. ovog Sporazuma, te na članove njihovih obitelji i nadživjele osobe.

4. Osobe iz stavka 3. obuhvaćene su sve dok u skladu s člankom 13. ovog Sporazuma imaju pravo na boravak u državi domaćinu ili pravo na zaposlenje u svojoj državi u skladu s člankom 24. ili člankom 25. ovog Sporazuma.”

9 Članak 31. stavak 1. prvi podstavak navedenog sporazuma određuje:

„Pravila i ciljevi utvrđeni u članku 48. [UFEU-a], [Uredba br. 883/2004] i Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća [od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno

izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.)) primjenjuju se na osobe obuhvaćene ovom glavom.”

- 10 Sukladno članku 32. stavku 1. točki (a) istog sporazuma:

„Sljedeća pravila primjenjuju se u sljedećim situacijama u mjeri u kojoj se, kako je utvrđeno u ovom članku, odnose na osobe koje nisu ili više nisu obuhvaćene člankom 30.:

(a) sljedeće su osobe obuhvaćene ovom glavom za potrebe primjene razdoblja osiguranja, zaposlenja, samozaposlenja ili boravka te njihova zbrajanja, uključujući prava i obveze koji proizlaze iz tih razdoblja u skladu s [Uredbom br. 883/2004]:

- i. građani Unije [...] na koje se prije isteka prijelaznog razdoblja primjenjivalo zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine, te članovi njihovih obitelji i nadživjele osobe;

[...]

Za potrebe zbrajanja razdoblja, razdoblja navršena prije i poslije isteka prijelaznog razdoblja uzimaju se u obzir u skladu s [Uredbom br. 883/2004].”

- 11 Članak 126. Sporazuma o povlačenju glasi kako slijedi:

„Uspostavlja se prijelazno ili provedbeno razdoblje koje počinje na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma i završava 31. prosinca 2020.”

Uredba br. 883/2004

- 12 Članak 1. točka (j) Uredbe br. 883/2004 definira, za potrebe te uredbe, izraz „boravište” kao mjesto gdje osoba uobičajeno boravi.

- 13 Poglavlje 6. glave III. te uredbe, naslovljeno „Davanja za nezaposlenost”, sadržava njezine članke 61. do 65.a.

- 14 Članak 61. navedene uredbe, naslovljen „Posebna pravila o zbrajanju razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja”, određuje:

„1. Nadležna ustanova države članice čije zakonodavstvo stjecanje, zadržavanje, ponovnu uspostavu ili trajanje prava na davanja uvjetuje navršenim razdobljima osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja, uzima u obzir razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja navršena na temelju zakonodavstva bilo koje države članice, u mjeri u kojoj je to potrebno, kao da su navršena na temelju zakonodavstva koje se primjenjuje.

Međutim, ako zakonodavstvo koje se primjenjuje pravo na davanja uvjetuje navršenim razdobljima osiguranja, razdoblja zaposlenja ili samozaposlenja navršena na temelju zakonodavstva druge države članice ne uzimaju se u obzir, osim ako bi se takva razdoblja smatrala razdobljima osiguranja da su navršena u skladu sa zakonodavstvom koje se primjenjuje.

2. Osim u slučajevima na koje se odnosi članak 65. stavak 5. točka (a), primjena stavka 1. ovog članka ovisit će o tome je li određena osoba nedavno navršila, u skladu sa zakonodavstvom na temelju kojeg je podnesen zahtjev za davanja:

- razdoblja osiguranja, ako je tim zakonodavstvom predviđen uvjet razdoblja osiguranja, ili
- razdoblja zaposlenja, ako je tim zakonodavstvom predviđen uvjet razdoblja zaposlenja, ili
- razdoblja samozaposlenja, ako je tim zakonodavstvom predviđen uvjet razdoblja samozaposlenja.”

15 Člankom 65. stavcima 2. i 5. iste uredbe predviđeno je:

„2. Osoba koja je u potpunosti nezaposlena, koja je tijekom svoje posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe boravila u državi članici koja nije nadležna država članica i koja i dalje boravi u toj državi članici, ili se vraća u tu državu članicu, stavlja se na raspolaganje službama zapošljavanja države članice boravišta. Neovisno o članku 64., osoba koja je u potpunosti nezaposlena može se kao dopunski korak staviti na raspolaganje službama zapošljavanja države članice u kojoj je obavljala svoju posljednju djelatnost u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe.

[...]

5. (a) Nezaposlena osoba iz prve i druge rečenice stavka 2. prima davanja u skladu sa zakonodavstvom države članice boravišta kao da se to zakonodavstvo na nju primjenjivalo tijekom njezine posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe. Ta davanja pruža ustanova mjesta boravišta.

[...]”

Bugarsko pravo

16 Članak 54.a stavak 1. Kodeksa za socialno osiguriavane (Zakonik o socijalnoj sigurnosti) (DV br. 77 od 16. rujna 2021., u daljnjem tekstu: KSO) određuje:

„Pravo na davanja za nezaposlenost imaju osobe za koje su doprinosi za obvezno osiguranje u korist fonda ‚nezaposlenost‘ bili uplaćivani za najmanje 12 od posljednjih 18 mjeseci prije prestanka osiguranja i koje:

1. su zavodu za zapošljavanje prijavljene kao nezaposlene;
2. nisu stekle pravo na mirovinu temeljem razdoblja osiguranja i dobi u Republici Bugarskoj ili na starosnu mirovinu u drugoj državi, ne primaju mirovinu temeljem razdoblja osiguranja i dobi u smanjenom iznosu u skladu s člankom 68.a ili strukovnu mirovinu u skladu s člankom 168.;
3. ne obavljaju nikakvu djelatnost koja prema ovom Zakoniku ili zakonodavstvu druge države podliježe obveznom osiguranju, osim osoba iz članka 114.a stavka 1. Kodeksa na truda [(Zakonik o radu)].”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 17 Osoba DV je bugarska državljanica. Od 1. prosinca 2014. do 29. ožujka 2021. ona je obavljala djelatnost zaposlene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini kod različitih poslodavaca u području socijalnih i zdravstvenih usluga.
- 18 Dana 2. travnja 2021. osoba DV je kao nezaposlena osoba podnijela zahtjev za ostvarivanje svojih prava na davanja za nezaposlenost u Bugarskoj na temelju KSO-a. U prilog svojem zahtjevu osoba DV podnijela je određene dokumente među kojima prijavu boravišta u svrhu primjene članka 65. stavka 2. Uredbe br. 883/2004. Usto, između Ujedinjene Kraljevine i Republike Bugarske došlo je do elektroničke razmjene podataka u vezi s položajem osobe DV.
- 19 Odlukom od 18. kolovoza 2021. bugarsko tijelo za osiguranje za slučaj nezaposlenosti odbilo je prihvatiti taj zahtjev uz obrazloženje da nakon razdoblja osiguranja koja je osoba DV navršila u Ujedinjenoj Kraljevini do 29. ožujka 2021. nisu uslijedila razdoblja tijekom kojih bi socijalno osiguranje bilo ugovoreno u Bugarskoj. Prema stajalištu tog tijela, članak 30. Sporazuma o povlačenju nije primjenjiv jer je svojim povratkom u Bugarsku osoba DV prekinula prekograničnu situaciju u kojoj se nalazila na datum završetka prijelaznog razdoblja utvrđen u članku 126. Sporazuma o povlačenju (u daljnjem tekstu: prijelazno razdoblje), to jest 31. prosinca 2020. i jer se slijedom toga njezina situacija ne odnosi više istodobno na državu članicu i Ujedinjenu Kraljevinu. Usto, glede članka 32. tog sporazuma, koji se odnosi na zbrajanje razdoblja osiguranja navršenih prije i nakon kraja prijelaznog razdoblja, osoba DV uopće nije bila zaposlena u Bugarskoj, da bi se na temelju prestanka tog zaposlenja moglo provjeriti ispunjava li pretpostavke iz bugarskog prava kojima se uređuje pravo na davanja za nezaposlenost.
- 20 Dana 27. rujna 2021. tuženik u glavnom postupku odbio je žalbu koju je osoba DV podnijela protiv te odluke. Nakon toga, osoba DV podnijela je Administrativni sadu Veliko Tarnovo (Upravni sud u Velikom Trnovu, Bugarska) tužbu protiv te odbijajuće odluke.
- 21 Prema stajalištu tog suda, ocjena zakonitosti navedene odbijajuće odluke povezana je s – ili čak uvjetovana – primjenjivošću pravila navedenih u člancima 61. do 65. Uredbe br. 883/2004 i odredaba Uredbe br. 987/2009 u skladu s kojima se ta pravila primjenjuju na situaciju u glavnom postupku, uzimajući u obzir članak 31. stavak 1. Sporazuma o povlačenju, ili primjenjivošću članka 32. tog sporazuma samo u svrhu zbrajanja razdoblja o kojima je riječ.
- 22 Navedeni sud drži da položaj osobe DV ne odgovara slučaju iz članka 30. stavka 1. točke (c) navedenog sporazuma, koji tuženik u glavnom postupku smatra relevantnim, nego slučaju predviđenom u tom članku 30. stavku 1. točki (a) koji se primjenjuje na građane Unije na koje se primjenjuje zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine na kraju prijelaznog razdoblja.
- 23 Što se tiče primjenjivosti članka 31. stavka 1. Sporazuma o povlačenju i, prema tome, odredaba Uredbe br. 883/2004, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da prema stajalištu tuženika u glavnom postupku položaj osobe DV nije obuhvaćen slučajevima iz članka 30. stavka 1. tog sporazuma jer je njihova primjena uvjetovana člankom 30. stavkom 2. navedenog sporazuma na temelju kojeg su osobe iz tog članka 30. stavka 1. obuhvaćene „sve dok” se bez prekida nalaze u jednoj od situacija navedenih u tom stavku koja istodobno uključuje i državu članicu i Ujedinjenu Kraljevinu. No, prestankom zaposlenja osobe DV u Ujedinjenoj Kraljevini 29. ožujka 2021. okončana je situacija u kojoj se nalazila.

- 24 U tom pogledu taj se sud pita treba li izraz „sve dok” tumačiti na način da su osobe iz spomenutog članka 30. stavka 1. obuhvaćene jednom od situacija navedenih u toj odredbi samo dok se nalaze u toj situaciji ili pak u tom smislu da su uzimajući u obzir logiku predmetnih odredaba Sporazuma o povlačenju i njime zadanog cilja te osobe i dalje obuhvaćene navedenom odredbom kada se nalaze u navedenoj situaciji tijekom cijelog prijelaznog razdoblja, tako da promjena situacije koja nastupi nakon tog razdoblja ne utječe na primjenjivost iste odredbe.
- 25 Podredno, navedeni sud dvoji glede moguće primjenjivosti članka 30. stavka 3. Sporazuma o povlačenju u glavnom postupku, s obzirom da je prema njegovu stajalištu položaj osobe DV obuhvaćen člankom 10. stavkom 1. točkom (a) tog sporazuma na koji taj stavak 3. upućuje. U tom se pogledu pita isključuje li ograničenje predviđeno u članku 30. stavku 4. navedenog sporazuma primjenu navedenog stavka 3. na osobu DV jer ona nema više pravo na boravak u Ujedinjenoj Kraljevini od prestanka svojeg radnog odnosa ili se pak to ograničenje odnosi na postojanje prava na boravak ili na rad ostvarenog nakon isteka prijelaznog razdoblja, pri čemu nije relevantan trenutak u kojem je to pravo prestalo nakon tog razdoblja.
- 26 U tim okolnostima Administrativen sad Veliko Tarnovo (Upravni sud u Velikom Trnovu) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li odredbu članka 30. stavka 2. [Sporazuma o povlačenju] u vezi s člankom 30. stavkom 1. točkom (a) tog sporazuma tumačiti na način da su osobe navedene u drugoj odredbi osobno obuhvaćene člankom 31. stavkom 1. tog sporazuma ako su tijekom cijelog prijelaznog razdoblja bez prekida bile državljani države članice i istodobno se na njih primjenjivalo zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine ili se tu odredbu treba tumačiti na način da su osobe u skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (a) [navedenog s]porazuma osobno obuhvaćene člankom 31. stavkom 1. samo [ako] na kraju prijelaznog razdoblja i/ili nakon njegova isteka [obavljaju] djelatnost kao zaposlene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini?
2. Treba li odredbu članka 30. stavka 2. Sporazuma [o povlačenju] u vezi s člankom 30. stavkom 1. točkom (c) tog sporazuma tumačiti na način da su u drugoj odredbi navedene osobe osobno obuhvaćene člankom 31. stavkom 1. Sporazuma ako su kao građani Unije tijekom cijelog prijelaznog razdoblja bez prekida boravili isključivo u Ujedinjenoj Kraljevini i istodobno se na njih tijekom cijelog prijelaznog razdoblja sve do njegova isteka primjenjivalo zakonodavstvo jedne jedine države članice ili tu odredbu treba tumačiti na način da osobe iz članka 30. stavka 1. točke (c) tog sporazuma nisu osobno obuhvaćene člankom 31. stavkom 1. [navedenog sporazuma] ako su se odrekle svojeg boravišta u Ujedinjenoj Kraljevini nakon isteka prijelaznog razdoblja?
3. U slučaju da iz tumačenja odredaba članka 30. stavka 2. Sporazuma u vezi s odredbom članka 30. stavka 1. točaka (a) i (c) [Sporazuma o povlačenju] proiziđe da te odredbe nisu primjenjive na činjenično stanje iz glavnog postupka jer se građanin Unije odrekao svojeg boravišta na državnom području Ujedinjene Kraljevine nakon isteka prijelaznog razdoblja, treba li odredbe članka 30. stavka 4. u vezi sa stavkom 3. [tog sporazuma] tumačiti na način da osobe koje borave ili rade u državi domaćinu ili državi zaposlenja više nisu obuhvaćene odredbom članka 30. stavka 1. ako su prestali njihovi pravni odnosi u svojstvu zaposlenih osoba (radnika) te su oni uslijed toga izgubili svoje pravo na boravak i napustili su državu zaposlenja, odnosno državu domaćin nakon isteka prijelaznog razdoblja ili te odredbe treba tumačiti na način da se člankom 30. stavkom 4. [istog sporazuma] predviđeno ograničenje

odnosi na prava na boravak ili prava na zaposlenje ostvarivana nakon isteka prijelaznog razdoblja, a da pritom nije bitno to kada su prava prestala ako su još postojala nakon isteka prijelaznog razdoblja?”

Postupak pred Sudom

- 27 Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u ubrzanom prethodnom postupku koji je predviđen u članku 105. stavku 1. Poslovnika Suda. U prilog svojem zahtjevu taj sud ističe da od kraja svoje djelatnosti zaposlene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini osoba DV više ne prima prihode i da će možda imati potrebu ostvariti svoje pravo na davanja za nezaposlenost u toj državi, i to u rokovima i pod pretpostavkama utvrđenima na temelju zakonodavstva te države.
- 28 Odlukom od 25. veljače 2022. predsjednik Suda, nakon što je saslušao suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika, odbio je taj zahtjev uz obrazloženje, s jedne strane, da u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, niti puki interes građana da se najbrže moguće odredi doseg prava koja imaju na temelju prava Unije, koliko god on bio važan i legitiman, kao ni ekonomski ili društveno osjetljiva priroda glavnog postupka ne podrazumijevaju potrebu postupanja u kratkim rokovima u smislu članka 105. stavka 1. Poslovnika (rješenje predsjednika Suda od 27. veljače 2019., M. V. i dr., C-760/18, neobjavljeno, EU:C:2019:170, t. 18. i navedena sudska praksa), te, s druge strane, glede moguće potrebe osobe DV da ostvari svoje pravo na davanja za nezaposlenost u Ujedinjenoj Kraljevini, da sud koji je uputio zahtjev nije pojasnio koji je rok predviđen u tu svrhu zakonodavstvom te države niti je izložio razloge zbog kojih je osoba DV spriječena ostvariti to pravo prije nego što Sud odluči o ovom zahtjevu za prethodnu odluku.
- 29 Kao drugo, Sud je 30. rujna 2022. uputio tom sudu zahtjev za pružanje informacija kako bi doznao koja je bila država boravišta, u smislu članka 1. točke (j) i članka 65. stavka 2. Uredbe br. 883/2004, osobe DV tijekom razdoblja obavljanja djelatnosti zaposlene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini između 1. prosinca 2014. i 29. ožujka 2021.
- 30 Dana 11. listopada 2022. navedeni sud je na taj zahtjev odgovorio to da je tijekom cijelog tog razdoblja država boravišta osobe DV bila Ujedinjena Kraljevina kao što to proizlazi kako iz elektroničke razmjene podataka između te države i Republike Bugarske tako i iz prijave boravišta koju je osoba DV podnijela u svrhu primjene članka 65. stavka 2. Uredbe br. 883/2004.

O prethodnim pitanjima

- 31 Na temelju članka 99. Poslovnika, kad se odgovor na pitanje postavljeno u prethodnom postupku može jasno izvesti iz sudske prakse ili kad odgovor na takvo pitanje ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može u svakom trenutku, na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti obrazloženim rješenjem.
- 32 U ovom predmetu valja primijeniti tu odredbu.
- 33 Najprije valja podsjetiti na to da je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljenog člankom 267. UFEU-a dužnost Suda da nacionalnom sudu dâ koristan odgovor koji će mu omogućiti odlučivanje o sporu koji se pred njim vodi. U tom smislu, Sud može po potrebi ne samo preoblikovati pitanja koja su mu

postavljena već i uzeti u obzir odredbe prava Unije na koje nacionalni sud nije uputio u svojim pitanjima (presuda od 12. siječnja 2023., RegioJet, C-57/21, EU:C:2023:6, t. 92. i navedena sudska praksa).

- 34 U ovom slučaju upućena pitanja odnose se na tumačenje samo članaka 30. i 31. Sporazuma o povlačenju i njima se nastoji utvrditi primjenjivost tih članaka na situaciju, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj se osoba koja je radila na državnom području Ujedinjene Kraljevine tijekom više godina vrati u Bugarsku nakon kraja prijelaznog razdoblja i u toj državi članici zatraži pravo na davanje za nezaposlenost.
- 35 U tom pogledu iz šeste alineje preambule tog sporazuma proizlazi da je potrebno pobrinuti se za uzajamnu zaštitu građana Unije i državljana Ujedinjene Kraljevine koji su prije datuma utvrđenog navedenim sporazumom ostvarivali prava na slobodu kretanja, a osobito ona koja proizlaze iz razdoblja osiguranja socijalne sigurnosti.
- 36 Usto, u članku 7. stavku 1. Sporazuma o povlačenju pojašnjeno je da se za potrebe tog sporazuma, sva upućivanja na države članice i nadležna tijela država članica u odredbama prava Unije koje se primjenjuju na temelju ovog Sporazuma tumače, osim nekih iznimki, tako da uključuju Ujedinjenu Kraljevinu i njezina nadležna tijela.
- 37 Iz toga proizlazi da cilj Sporazuma o povlačenju nije stvoriti prava neovisna o pravu Unije, nego zaštititi prava ostvarena na temelju tog prava prije kraja prijelaznog razdoblja, tako da se odredbe navedenog prava iz tog sporazuma učine primjenjivima na situacije koje su određene u tom sporazumu i uključuju državljane, zakonodavstvo ili državno područje Ujedinjene Kraljevine.
- 38 Konkretnije, članak 31. Sporazuma o povlačenju, koji je dio glave III. drugog dijela tog sporazuma, naslovljene „Koordinacija sustava socijalne sigurnosti”, predviđa u svojem stavku 1. da se pravila i ciljevi utvrđeni, među ostalim, u Uredbi br. 883/2004 primjenjuju na osobe obuhvaćene tom glavom.
- 39 Iz toga slijedi da prije ispitivanja mogu li se odredbe Sporazuma o povlačenju primijeniti na situaciju poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku valja utvrditi bi li odredbe Uredbe br. 883/2004, na koje se osoba DV poziva, bile primjenjive na nju neovisno o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Unije ili o činjenici da je obavljala djelatnost zaposlene osobe u toj državi, a ne u državi članici Unije. Naime, kad to ne bi bio slučaj, ne bi postojalo pravo stečeno na temelju te uredbe po osnovi razdoblja djelatnosti zaposlene osobe koju je osoba DV obavljala u Ujedinjenoj Kraljevini, a čijoj je zaštiti Sporazum o povlačenju namijenjen.
- 40 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi, s jedne strane, da je bugarsko tijelo za osiguranje za slučaj nezaposlenosti odbilo dodijeliti osobi DV davanja za nezaposlenost uz obrazloženje da se nakon navršenja razdoblja osiguranja u Ujedinjenoj Kraljevini po osnovi obavljanja djelatnosti zaposlene osobe na državnom području te države osoba DV vratila u Bugarsku u kojoj je zatražila pravo na takva davanja, a da nije obavljala profesionalnu djelatnost ili navršila razdoblja osiguranja na državnom području te države članice. S druge strane, sud koji je uputio zahtjev smatra da je na temelju članka 31. stavka 1. Sporazuma o povlačenju zakonitost te odbijajuće odluke uvjetovana primjenjivošću odredaba članaka 61. do 65.a Uredbe br. 883/2004 na takve okolnosti.

- 41 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da je člankom 61. te uredbe predviđeno, među ostalim u njegovu stavku 1., da nadležna ustanova države članice čije zakonodavstvo stjecanje prava na davanja za nezaposlenost uvjetuje navršenim razdobljima osiguranja, uzima u obzir razdoblja osiguranja navršena na temelju zakonodavstva bilo koje države članice, u mjeri u kojoj je to potrebno, kao da su navršena na temelju zakonodavstva koje ta ustanova primjenjuje. Međutim, iz stavka 2. tog članka 61. proizlazi da će osim u slučajevima na koje se odnosi članak 65. stavak 5. točka (a) navedene uredbe, primjena navedenog članka 61. stavka 1. ovisiti o tome je li određena osoba nedavno navršila, u skladu sa zakonodavstvom na temelju kojeg je podnesen zahtjev za davanja, razdoblja osiguranja, ako je tim zakonodavstvom predviđen uvjet razdoblja osiguranja.
- 42 Slijedom navedenog, budući da iz članka 54.a stavka 1. KSO-a proizlazi da bugarsko zakonodavstvo uvjetuje stjecanje prava na davanja za nezaposlenost navršenim razdobljima osiguranja i da osoba DV nije navršila nikakvo takvo razdoblje po svojem povratku u Bugarsku, ona bi mogla potraživati davanja za nezaposlenost po osnovi Uredbe br. 883/2004 na temelju zbrajanja razdoblja osiguranja navršenih u drugoj državi, u ovom slučaju Ujedinjenoj Kraljevini, samo ako njezina situacija odgovara onoj iz članka 65. stavka 5. točke (a) te uredbe, u vezi s tim člankom 65. stavkom 2.
- 43 U tom pogledu, prva rečenica stavka 2. članka 65. navedene uredbe određuje da se osoba koja je u potpunosti nezaposlena, koja je tijekom svoje posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe boravila u državi članici koja nije nadležna država članica i koja i dalje boravi u toj državi članici, ili se vraća u tu državu članicu, stavlja na raspolaganje službama zapošljavanja države članice boravišta. U skladu s tim člankom 65. stavkom 5. točkom (a), takva osoba prima davanja za nezaposlenost u skladu sa zakonodavstvom države članice boravišta kao da se to zakonodavstvo na nju primjenjivalo tijekom njezine posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe. Ta davanja pruža ustanova mjesta boravišta.
- 44 Iz odgovora na zahtjev za dostavu informacija, koji je spomenut u točkama 29. i 30. ovog rješenja i koji je pružio sud koji je uputio zahtjev, a koji je u okviru postupka uspostavljenog u članku 267. UFEU-a jedini nadležan za ocjenu činjenica u sporu o kojem odlučuje (vidjeti u tom smislu presudu od 15. rujna 2022., Fossil (Gibraltar), C-705/20, EU:C:2022:680, t. 37. i navedenu sudsku praksu) jasno proizlazi da je tijekom cijelog razdoblja u kojem je osoba DV obavljala djelatnost zaposlene osobe na državnom području Ujedinjene Kraljevine, ona boravila, u smislu članka 1. točke (j) i članka 65. stavka 2. Uredbe br. 883/2004, u toj državi koja je u smislu potonje odredbe bila nadležna država tijekom tog razdoblja. Osoba DV se tek nakon prestanka te djelatnosti zaposlene osobe vratila u Bugarsku kako bi od nadležnog tijela te države članice zatražila dodjelu davanja za nezaposlenost.
- 45 Iz toga proizlazi da na prethodno pitanje istaknuto u točki 39. ovog rješenja valja odgovoriti tako da članak 65. stavak 2. Uredbe br. 883/2004 treba tumačiti na način da se ne primjenjuje na situaciju u kojoj pravo na davanja za nezaposlenost osoba traži od nadležnog tijela države članice u kojoj nije navršila razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja i na čije se državno područje vraća na kraju razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja navršenog u drugoj državi, u kojoj je u smislu te odredbe boravila tijekom cijelog tog razdoblja.
- 46 S obzirom na odgovor dan na to prethodno pitanje, nije potrebno odgovoriti na pitanja suda koji je uputio zahtjev.

Troškovi

- 47 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

Članak 65. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012.,

treba tumačiti na način da se:

ne primjenjuje na situaciju u kojoj pravo na davanja za nezaposlenost osoba traži od nadležnog tijela države članice u kojoj nije navršila razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja i na čije se državno područje vraća na kraju razdoblja osiguranja, zaposlenja ili samozaposlenja navršenog u drugoj državi, u kojoj je u smislu te odredbe boravila tijekom cijelog tog razdoblja.

Potpisi